

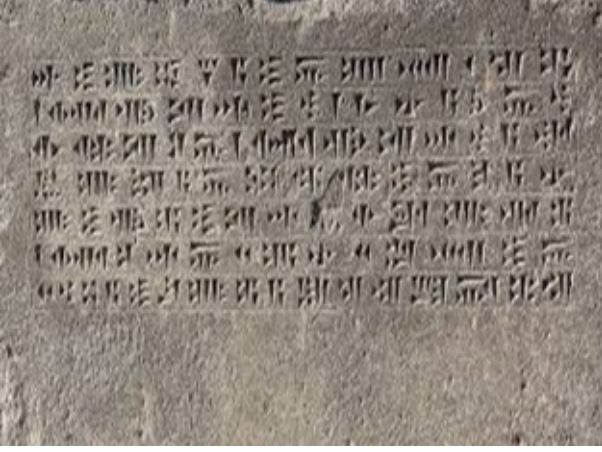
T.C.
VAN VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

5. SINIF
TÜRKÇE DERSİ

KAZANIM DEĞERLENDİRME TESTLERİ

1

"Van Gölü çevresinde yaşamış bir millet olan Urartulardan günümüze kalan eserlerin büyük bir kısmı kayalara yazılan yazılardır. Kaya dışında kil ve bronz üzerine yazılmış yazılar da vardır. 1700 civarında yazılı belge tespit edilmiştir. Bu belgelerden 300 tanesi içerik konusunda zengin belgelerdir. Genellikle hükümdarın ağzından yazılan yazılarda halka dinî ve siyasi konularda nasihatler sert bir dille ifade edilmiştir. Bu belgelerin dışında kişisel bazı eşyaların da üzerlerinde çeşitli yazılar bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda Urartucanın, Asurcadan fazlaca etkilendiği tespit edilmiştir."

Yukarıdaki metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Urartu dilinin özellikleri ve yazılı eserleri   B) Yazılı eski belgeler ve kaya yazıları
C) Van Gölü çevresinde kurulan medeniyetler   D) Asurcanın etkilediği diller ve özellikleri

2

Tülay, sözcüklerin anlam özellikleri ile ilgili bir etkinlik yapmaktadır. Numaralandırılmış cümlelerde altı çizili sözcüğün anlam özelliğini yay ayraç içinde karşısına yazmıştır.

- I. Onun sert bakışlarından çok korkardım. (Mecaz anlam)
II. Soğuk su içince boğazım şişti. (Gerçek anlam)
III. Kıyıya vuran dalga sesi ferahlatıcıydı. (Terim anlam)
IV. Her sabah kuşların tatlı sesiyle uyanırdım. (Mecaz anlam)

Buna göre Tülay, hangi cümlede altı çizili sözcüğün anlam özelliğini yanlış vermiştir?

- A) IV.   B) III.   C) II.   D) I.

- 3 Kasvetli siyah bulutların dağılmasıyla Güneş, Pasinler Ovası'na o tatlı yüzünü göstermeye başlamıştı. Tabiat uyanmak için adeta sabırsızlanıyordu. Bu heyecana Çoban Hasan da katılmıştı. Hasan her günkü gibi tam saatinde kalkmış, çıkınına bir parça ekmek, birkaç zeytin, azıcık da helvasını bırakarak hemen hayvanlarını önüne katıp yola koyulmuştu bile. Kısa boyu, sivri burnu, yusuvarlak yüzüyle uzaktan bakıldığında çelimsiz bir çocuk gibi duruyor görünse de küçük yaştan beri ailenin bütün sorumluluğunu üzerinde taşıması ona görünmeyen bir olgunluk katmıştı. Babasını küçük yaşta kaybetmesi Çoban Hasan'ı yaşlı anasıyla bir başına bırakmış, ufacık yaşında aile reisliğinin sorumluluğunu üstlenmişti. Hasan bu yüzden de elde avuçta kalan birkaç hayvanıyla her gün ovanın bereketli topraklarında o çayır senin, bu çayır benim demeden hayvanlarını otlatırdı. Bu görev âdeta Hasan'a manevi bir mutluluk hissiyatı katarak Hasan'da görev bilinci oluşturmuştu. Sebebinin anlamasa da hâlinde hiç şikâyet etmezdi.

Metinden hareketle Çoban Hasan ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

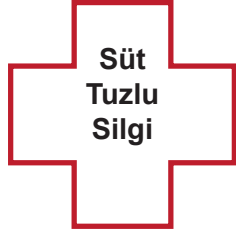
- A) Hasan, çalışkan bir çocuktur.
- B) Hasan, çobanlık yapmayı sevmektedir.
- C) Hasan, annesiyle beraber yaşamaktadır.
- D) Babasını kaybetmesi Hasan'da derin bir üzüntü bırakmıştır.

- 4 Karadeniz'in kuzeyinden gelen serin meltem, siyah beyaz bulutları küçük balıkçı kasabasına taşımış, günlerdir balık sezonun açılmasını bekleyen balıkçılara bir yağmur sürprizi hediye etmişti. Sahilde bekleyen balıkçılar bir an önce kara bulutların dağılmasını beklerlerken bir yandan da tüm hazırlıkları bitirme çabasıındaydılar. Balıkçılar arasında bir tanesi vardı ki herkesten farklı bir telaş içindeydi. Bu balıkçı Cemal Reis'ten başkası değildi. Uzun burnu, dalgali saçları, Karadeniz'e has şivesiyle Cemal Reis, miçolarına yarı babacan, yarı otoriter tavrıyla emirler yağdırıyor, öte yandan yedi nüfuslu ailesinin rızkını karşılamının verdiği sorumluluk altında gerildikçe geriliyordu. Ama Reis biliyordu ki yağmur bitmeden Karadeniz'in hırçın dalgalarıyla boğuşmak hiçbir balıkçının başa çıkacağı bir durum değildi. Cemal Reis, eli kolu bağlı bekleyip vira bismillah diyeceği anı iple çekiyordu.

Bu metin aşağıdaki yazı türlerinden hangisine örnek olabilir?

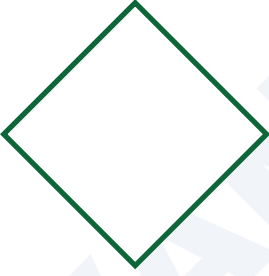
- A) Masal
- B) Hikâye
- C) Fabl
- D) Fıkra

5 **Bilgi:** Eklendiği sözcüğün anlamını değiştiren eklere yapım eki denir.

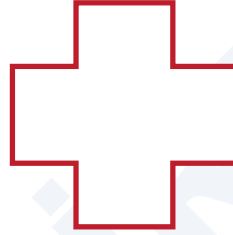

Buna göre yukarıda verilen şekillerden hangisinin içinde bulunan sözcüklerin tamamı yapım eki almıştır?

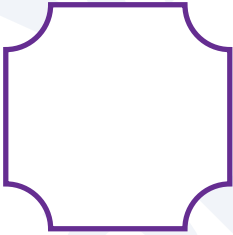
A)

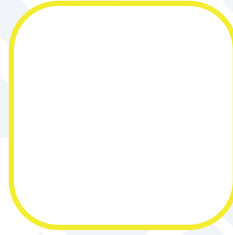
B)

C)

D)

6 Bilgi: Anlamca birbirinin karşıtı olan sözcüklere zıt anlamlı sözcükler denir.

Ç	E	F	H	C	Ü	B	Ö
C	Y	F	K	I	L	P	R
A	E	D	İ	K	U	F	G
H	B	Ğ	V	Ş	H	E	J
İ	Y	P	R	İ	E	S	O
L	Ö	T	N	M	Ç	K	Ş
Y	Ğ	Ü	Ğ	A	F	İ	B
İ	A	P	H	L	D	Z	Ü

Buna göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı bulmacada yoktur?

- A) Eğik yazı ile yazmayı beceremiyordu.
- B) Üzerindeki elbiseyi yeni almıştı.
- C) Bilge bir adam olduğu belliydi.
- D) Evimiz okulun kuzeyinde bulunur.

7

ÇİTA

Sanskritçede benekli anlamına gelen Çitraka sözcüğünden gelir. Kedigiller familyasının ilginç bir üyesi olup hızlı koşması ile bilinir. Vücudunda benekler ve gözlerinin altından ağzına ve çenesine inen siyah çizgiler vardır. Bu çizgiler güneş ışınlarını çeker ve böylece diğer yırtıcıların aksine günün en sıcak saatlerinde bile daha rahat bir görüş ile avlanabilirler. Günümüzde türün çoğunluğu Güney ve Doğu Afrika'da yaşar.

Metinden hareketle "çita" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Daha çok nerede yaşadıklarına
- B) Anlamının nerden geldiğine
- C) Türünün en hızlı üyesi olduğuna
- D) Vücut özelliğinin avlanmaya etkisine

8 Sağlık Bakanlığının paylaştığı 9/10 Mayıs Türkiye geneli günlük koronavirüs tabloları verilmiştir.

TÜRKİYE GÜNLÜK KORONAVİRÜS TABLOSU

TOPLAM
TEST
SAYISI

1.334.411

TOPLAM
YAKA
SAYISI

137.115

TOPLAM
YERİ
SAYISI

3.739

TOPLAM
YAKA
SAYISI

1.168

TOPLAM
YERİ
SAYISI

628

TOPLAM
YERİ
SAYISI

89.480

9

MAYIS
2020

BUGÜNKÜ
TEST
SAYISI

35.605

BUGÜNKÜ
YAKA
SAYISI

1.546

BUGÜNKÜ
YERİ
SAYISI

50

BUGÜNKÜ
YAKA
SAYISI

3.084

TÜRKİYE GÜNLÜK KORONAVİRÜS TABLOSU

TOPLAM
TEST
SAYISI

1.370.598

TOPLAM
YAKA
SAYISI

138.657

TOPLAM
YERİ
SAYISI

3.786

TOPLAM
YAKA
SAYISI

1.154

TOPLAM
YERİ
SAYISI

598

TOPLAM
YERİ
SAYISI

92.691

10

MAYIS
2020

BUGÜNKÜ
TEST
SAYISI

36.187

BUGÜNKÜ
YAKA
SAYISI

1.542

BUGÜNKÜ
YERİ
SAYISI

47

BUGÜNKÜ
YAKA
SAYISI

3.211

Verilen tablolardan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesin olarak **ulaşılabilir**?

- A) İyileşen hasta sayısında bir artış gözlenmektedir.
- B) Vefat sayısında bir düşüş görülmektedir.
- C) Yapılan test sayısı bir önceki güne göre artmıştır.
- D) İyileşen hastaların yarısı erkek hastalardır.

9

"Gecenin bir vakti telefon çalınca telaşlanmışım. Hemen gözlüğümü takıp telefonumu aldım. Arayan bir arkadaşım. Kaza geçirmişti ve can havliyle beni aramıştı. Giyinip evden çıktım. Kaza yerine ulaşmaya çalışırken annesini arayıp aramama konusunda ikilem yaşıyordum. Sonunda arkadaşını görmeden, durumunu anlamadan annesini aramamaya karar verdim. Kaza yerine vardığımda ambulansın ve polisin de orada olduğunu gördüm. Arabamdan çıkıp olay yerine doğru yürümeye başladım."

Mehmet, yukarıdaki parçada hikâye unsurlarını bulmaya çalışmıştır. Mehmet'in bulduğu hikâye unsurları ve bu unsurların karşıladığı ifadeler aşağıda seçenekler hâlinde verilmiştir.

Mehmet hangi seçenekteki hikâye unsurunda **hata** yapmıştır?

- A) Annesini aramamaya (Yer)
- B) Arayan bir arkadaşım (Kişi)
- C) Kaza geçirmişti (Olay)
- D) Gecenin bir vakti (Zaman)

10 Bilgi: Yazılışları farklı anlamları aynı olan sözcüklere eş anlamlı sözcükler denir.

Sözcük	Eş Anlamlısı
	Pinti
Acemi	
	Hatıra
Esir	

Buna göre tabloda sembollerle gösterilen yerlere hangi sözcükler getirilmelidir?

				
A)	Cömert	Toy	Hikâye	Tutsak
B)	Cimri	Usta	Anı	Hür
C)	Cimri	Toy	Anı	Tutsak
D)	Cömert	Usta	Hikâye	Hür

11 Bilgi: En az iki sözcükten oluşan ve bir durumu karşılayan kalıplaşmış söz gruplarına **deyim** denir.

Dilimizde kulakla ilgili pek çok deyim vardır. Örneğin: Kulağına küpe olmak deyimi başa gelen bir durumdan alınan dersi hiç unutmamak anlamında, kulağını çınlatmak deyimi bir muhabbet esnasından birinin lafı geçmek, onu anmak anlamında, kulağına kar suyu kaçmak deyimi rahatını kaçıran bir haber almak anlamında, kulaklarının pasını gidermek deyimi çoktan beri müzik dinlememiş olmak anlamında kullanılır.

Buna göre hangi deyimın anlamı **yanlış verilmiştir**?

A) Kulağına küpe olmak	B) Kulağını çınlatmak
C) Kulağına kar suyu kaçmak	D) Kulaklarının pasını gidermek

12 Bilgi: Ana duygu şiirde hissettirilmek istenen temel duygudur.

Yukarıdaki bilgiye göre hareket edildiğinde “18 Mart Çanakkale Zaferi Haftası”na en uygun duyguyu veren şiir seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A)** Yaşamaz, ölümü göze almayan
Zafer, göz yummadan koşana gider.
Bayrağa kanının alı çalmayan
Gözyaşı boşana boşana gider!
(Faruk Nafiz ÇAMLIBEL)
- B)** Bütün güzellikleri alan doğa
İnsanlar çalışıyor doğadan
Çiçek yetiştirsek oysa
Çiçek kokar ellerimiz.
(Nevin AKBULUT)
- C)** Adım at ileri, geriye bakma
Bir sağlam iş tut da elden bırakma
Saçma sapan sözler hep delip takma
Allah'ın yardımı çalışanlara.
(Âşık Veysel)
- D)** Bütün sevgileri atıp içimden
Varlığımı yalnız ona verdim ben
Elverir ki bir gün bana derinden
Ta derinden bir gün bana “Gel” desin.
(Ahmet Kutsi TECER)

13 “Van Gölü’nde yaşayan ve üreme döneminde tatlı sulara başlattığı göçle dikkati çeken inci kefali, bölge turizmi için önemli bir yere sahiptir. Neslinin devamı için üreme dönemi olan 15 Nisan- 15 Temmuz tarihleri arasında avlanması yasaklanan bu balıkların tatlı sulara başlattığı göç, ilginç görüntüler oluşturuyor. Erciş ilçesinde oluşturulan balık bendine gelen çok sayıda yerli ve yabancı turist, suyun akışının tersine yüzen ve önlerine çıkan engelleri âdeta uçarak aşmaya çalışan balıkların nesillerini sürdürmek için verdiği mücadeleyi fotoğraf makineleri ve kameralarla kayıt altına alıyor.”

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A)** İnci kefali, üremek için suyun akış yönünün tersine göç eder.
- B)** Bu balıklar tuzlu suda yaşayamadığı için tatlı suya göç eder.
- C)** Yerli ve yabancı turistler bu göç olayını kayıt altına alır.
- D)** Üremeleri için belli tarihlerde inci kefali avlama yasağı vardır.

14

Modern klasikler dizisinden bir kitabın ön kapağının verildiği yukarıdaki görselden hareketle hangisine ulaşılmaz?

- A) Hangi yayınevinden çıktığına
- B) Kitabın yazarının kim olduğuna
- C) Kitabın kaç sayfa olduğuna
- D) Ödül alan bir kitap olup olmadığına

- 15 Ahmet Öğretmen çevrede çeşitli güvenlik olayları yaşandığını duyunca ilk ders tahtaya “Çocuk yaştaki bireyler, yanlarında kimse yokken kendileri ile iletişim kurmak isteyen yabancılara karşı çok dikkatli olmalı. Çok fazla iletişim kurmamalı, gereksiz samimiyetten uzak durmalı. Özellikle araçlı yabancılardan adres sorma veya ailelerini tanıdığı için çocukları araca bindirme isteklerine karşı ‘Hayır!, bilmiyorum.’ gibi cevapları verebilmeleri gerekmektedir.” ifadelerini yazmıştır. Ahmet Öğretmen bu konuyla ilgili bilgi verdikten sonra derse devam etmiştir. Birkaç gün sonra öğrencilerden Burak okul çıkışı yanına yaklaşan araçtaki bir yabancının kendisini babasının gönderdiği ve araca bindirme istediğine karşı.....cevabını vermiştir.

Derste öğrendiklerini de dikkate alarak Burak’ın, karşılaştığı yabancıya vermeyeceği cevap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sizi tanımıyorum ve bu yüzden aracınıza binmeyeceğim.
- B) Babamı tanıdığınızı söylüyorsanız ben de aracınıza binerim.
- C) Babamı tanımanız sizin aracınıza binmemi gerektirmez.
- D) Yabancıların araçlarına binmemem gerektiğini düşünüyorum.

CEVAP ANAHTARI

1	A
2	B
3	D
4	B
5	C
6	D
7	C
8	D
9	A
10	C
11	D
12	A
13	B
14	C
15	B